

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาไทยในยุคสังคมนิยมแห่งการเรียนรู้ เป็นการศึกษที่ช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ซึ่งสามารถหาได้ตั้งแต่จุดแรกเริ่มและตลอดช่วงวัยของชีวิตหากได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจะทำให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ ประเทศสามารถพัฒนาไปได้ดี หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นใน การทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาท ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงต้องจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 4-7) ซึ่งหลักสูตรที่ดีนั้นควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่ตอบสนอง ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และมีความสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสม ที่สุด หลักสูตรจะต้องมีลักษณะที่เป็นพลวัต เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการ และความเปลี่ยนแปลง ของสังคมอยู่เสมอ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงต้องสนองและปรับเปลี่ยนตามสภาพเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพแวดล้อมทาง จิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สภาพการเมือง การปกครอง สภาพทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และคุณธรรม (ชวลิต ชูกำแหง, 2551, หน้า 28-29)

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษามีหน้าที่หลักที่สำคัญใน การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัย การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดระเบียบการวัดและประเมินผล เพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัญหาของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาควรคำนึงถึงว่าหลักสูตรจะต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึด มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระและจะต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ได้เต็ม ศักยภาพ ตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนตรงตามสภาพจริงที่สุด เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในชุมชนและท้องถิ่น (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2551, หน้า 29)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น
 ต่อการดำรงชีวิต การประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถแข่งขันใน
 สังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน
 สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม
 เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและ
 การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอน
 โดยบูรณาการณเกี่ยวกับเรื่องในท้องถิ่นได้ โดยให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และ
 ตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้นักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1
 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะ
 กระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และมี
 ลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 1)

ตำบลบ่อกรูเป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 14 ตำบลของอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัด
 สุพรรณบุรี มีขนบธรรมเนียมเป็นของตนเอง มีภาษาเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เมื่อมีราษฎรจำนวน
 หนึ่งมาอยู่รวมกันเป็นชุมชนมากขึ้น จึงต้องมีการจัดหน้าเพื่อการอุปโภคบริโภคของราษฎรใน
 ชุมชน จึงได้มีการขุดบ่อน้ำตื้นแล้วนำดินเหนียวมาทำนบเพื่อป้องกันดินทรุดตัว เรียกว่า
 “การกรูบ่อ” ในเวลาต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่จึงเรียกว่า “บ้านบ่อกรู” จนมาถึงปัจจุบัน
 ประชาชนในตำบลบ่อกรูส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของตำบลบ่อกรู คือ
 อาหารแปรรูปจากผลไม้ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย ได้แก่ กล้วยม้วน กล้วยกวน
 (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี, 2544, หน้า 1) ซึ่งกล้วยเป็นผลไม้ที่ปลูกกันได้
 แพร่หลายทั่วไปในประเทศไทย มีประโยชน์และคุณค่ามากมาย จนสามารถนำมาแปรรูปได้หลาย
 ชนิด ตั้งแต่ หัวปลี กล้วยดิบ กล้วยสุก ยางกล้วย ลำต้น และ กาบใบ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก
 กล้วยมีหลากหลาย ได้แก่ กล้วยกวน กล้วยม้วน กล้วยหยี ข้าวเกรียบกล้วย เค้กกล้วย สำหรับ
 ผลิตภัณฑ์กล้วยของบ้านบ่อกรู ได้รับรางวัลสินค้าโอท็อป (OTOP) สินค้าระดับ 5 ดาว คือ กล้วย
 กวน และกล้วยม้วน กลุ่มแม่บ้านเกษตรตำบลบ่อกรู มีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกล้วยให้
 มีความหลากหลายมากขึ้น (สุพรรณ หอมสุวรรณ, 2554, หน้า 1)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และ
 ตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แล้วควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพ
 ท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน เพราะในท้องถิ่นบ้าน
 บ่อกรูมีการปลูกกล้วยน้ำว่าเพื่อนำผลสุกใช้รับประทานเป็นอาหารว่างกันเกือบทุกบ้าน เมื่อมีผล
 กล้วยจำนวนมากรับประทานไม่หมดจึงมีผู้คิดนำกล้วยมาแปรรูปเป็นอาหารหวานประเภท

กล้วยทอด กล้วยปิ้ง กล้วยฉาบ เป็นต้น และกลุ่มแม่บ้านเกษตรตำบลบ่อกรูได้นำผลิตภัณฑ์จากกล้วยมาเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกล้วยให้มีความหลากหลายโดยนำกล้วยมาทำเป็นกล้วยฉาบเก๋ารส ได้แก่ 1) กล้วยฉาบรสเค็ม 2) กล้วยฉาบรสหวานน้ำตาลทราย 3) กล้วยฉาบรสหวานเคลือบเนย 4) กล้วยฉาบรสหวานโอวัลติน 5) กล้วยฉาบรสจืด 6) กล้วยฉาบรสทรงเครื่อง 7) กล้วยฉาบรสกระเทียมพริกไทย 8) กล้วยฉาบรสบาร์บีคิว 9) กล้วยฉาบรสป้าป๊า ดังนั้นความรู้ และวิธีการทำมาหากินของคนในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองนั้นนอกจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับชีวิตอาชีพ เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นแล้วจะต้องนำเอาทรัพยากรท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการเรียนรู้จากภูมิปัญญาในท้องถิ่นในเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกล้วยหลายชนิด อีกทั้งเพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นบ้านบ่อกรูของตน และได้เป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นนี้ รวมทั้งมองเห็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่ต้องการพัฒนาหลักสูตร เรื่องกล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อมุ่งส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนแบบองค์รวมให้ศึกษาค้นคว้าสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประกอบอาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในการทำกล้วยฉาบเก๋ารสและนำความรู้ ทักษะ เผยแพร่สู่ท้องถิ่นนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตและครอบครัวมีความสามารถในการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ตลอดจนมีคุณธรรมพื้นฐานในการทำงานเห็นคุณค่าความสำคัญของการประกอบอาชีพที่สุจริต อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้
  - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
  - 2.2 ศึกษาทักษะปฏิบัติการทำกล้วยฉาบเก๋ารส

2.3 ศึกษาเจตคติที่มีต่อหลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบแก้ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นบ้านบ่อกรู ในการนำกล้วยมาใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจนำไปพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม
3. เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของนำการแปรรูปผลไม้ของไทย คือ กล้วยฉาบแก้ารสไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตบ่อกรู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 14 โรงเรียน รวมนักเรียน 202 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดบ่อกรู “คุรุประชาสรรค์” จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบแก้ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ทักษะปฏิบัติ

2.2.3 เจตคติต่อหลักสูตร

3. ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

4. เนื้อหาสาระการเรียนรู้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้เรื่องกล้วยฉาบแก้ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4

การอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับกล้วย 2) การทำกล้วยฉาบ และ 3) การขายกล้วยฉาบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา จุดมุ่งหมาย วิธีการ ความต้องการของผู้เรียน และสังคม โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ตำราแบบเรียน คู่มือครู สื่อการสอน และการวัดและการประเมินผล โดยผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู หมายถึง แบบแผนซึ่งออกแบบเพื่อใช้สร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยจัดทำเป็นสาระเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถทำกล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นบ้านบ่อกรู และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

กล้วยฉาบเก๋ารส หมายถึง การนำกล้วยน้ำว่าดิบมาฝานเป็นชิ้นบางๆ แล้วทอดจากนั้นนำไปฉาบรส หรือปรุงรสต่างๆ จำนวน 9 รส ได้แก่ รสเค็ม รสหวานน้ำตาลทราย รสหวานเคลือบเนย รสโอวัลติน รสสาหร่าย รสทรงเครื่อง รสกระเทียมพริกไทย รสบาร์บีคิว และรสป้าป้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถภาพของสมองด้านต่างๆ ของนักเรียนจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก

ทักษะปฏิบัติการทำกล้วยฉาบเก๋ารส หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะในตัวของผู้เรียน ซึ่งได้ประสบการณ์จากหลักสูตร เรื่อง การทำกล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู และได้จากการปฏิบัติจนมีเกิดทักษะในการทำกล้วยฉาบเก๋ารสได้อย่างชำนาญ ถูกต้อง โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินทักษะปฏิบัติการทำกล้วยฉาบเก๋ารส ซึ่งวัดผลจากการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ 2) การปอกกล้วย ล้างกล้วย 3) การฝานกล้วย 4) การทอดกล้วย 5) การฉาบกล้วย และ 6) ผลงานสำเร็จ

เจตคติต่อหลักสูตร หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกทางอารมณ์ในลักษณะพอใจ ซื่นชม ยินดี สนใจ เห็นคุณค่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ต่อหลักสูตร เรื่อง กลัวยฉาบแก้ารสจากภูมิปัญญาบ้านบ่อกรู หลังจากได้รับประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งวัดได้ด้วยแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ระดับ

นักเรียน หมายถึง ผู้ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดบ่อกรู “คุรุประชาสรรค์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า นักการศึกษาเสนอแนวคิดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้มีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของเซเลอร์, อเล็กซานเดอร์, และเลวิส (Saylor, Alexander, & Lewis, 1981, pp. 28-39) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต ขั้นที่สอง การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่สาม การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นที่สี่ การประเมินหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับไทเลอร์ (Tyler, 1949, p. 99) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่ทางโรงเรียนจะต้องให้เด็กได้รับ 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ 3) จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร 4) จะทราบได้อย่างไรว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วน ทาบ (Taba, 1962, p. 12) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสำรวจปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม (diagnosis of needs) 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ (formulation of objectives) 3) การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครู จะต้องนำมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม (selection of content) 4) การจัดลำดับขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุงขยายเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้ในขั้นที่ 3 (organization of content) 5) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอนให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (selection of learning experience) 6) การจัดลำดับขั้นตอนและแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ (organization of learning experience) 7) การสำรวจปัญหาความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม นอกจากนี้ ช่าง บัควี (2532, หน้า 135) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร 2) การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร 3) การกำหนดรูปแบบ และโครงสร้างของหลักสูตร 4) การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา 5) การเลือกเนื้อหาวิชา 6) การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 7) กำหนดประสบการณ์เรียนรู้ 8) การกำหนด ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน 9) การกำหนดการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) และทาบ (Taba) มาปรับปรุง กำหนดขั้นตอน

การพัฒนาหลักสูตร จำนวน 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร สอดคล้องกับข้อสรุปงานวิจัยของประไพ มะลิเสื่อ (2553, หน้า 96-97) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องขนมสาเล่เมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 เบญจรงค์ เจริญสุข (2554, หน้า 112-114) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เบอ์เกอร์เมียงตะวันตก รายวิชาขนมอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี น้ำค้าง แอสมจิตต์ (2554, หน้า 139-140) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การทำคุกกี้ธัญพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสงวนหญิง และสุภวรรณ เฟื่องฟู (2555, หน้า 132-133) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การทำน้ำมันมะพร้าวผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวในการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง กล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กล้วยฉาบเก๋ารสจากภูมิปัญญาไทยบ้านบ่อกรู กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน